

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (47)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 17 грудня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(47) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 177с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

РОМАНУХА ЮЛІЯ, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ, Коцюбинський та українська ідентичність: до 160 річниці від дня народження М. М. Коцюбинського. Усний журнал на допомогу вчителю-словеснику	5
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, Невідома трагедія	10

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: **АКТУАЛЬНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ**

БОРБИЧ НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, Здоров'язбереження через усвідомленість: інтеграція майндфулнес-практик, соціально-емоційного навчання та аутогенного тренування	14
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ, Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів педагогічної освіти як чинник інтенсифікації навчання	19
ІВАНОВА НАТАЛІЯ, Інновації в дошкільній освіті: інтенсифікація чи гуманізація?	21
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Психологічні засади управлінської культури менеджера освітнього закладу	23
ПЕТРЕНЮК ЗОЯ, КОВТУНЕЦЬ ОКСАНА, У партнерстві до результату : аспекти ефективної взаємодії педагогічного коледжу та ліцею	26
КОЗІГОРА МАРІЯ, МАРЧУК СЕРГІЙ, Підготовка майбутніх учителів до впровадження діяльнісного підходу в початковій школі.	32
МИСЛІЦЬКА НАТАЛІЯ, БУРКО ОЛЕКСАНДРА, Сучасні підходи до вивчення небесних тіл у початковій школі	34
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, Інтерактивні технології у практичній складовій підготовки майбутнього вчителя	37
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ, Інтерактивні дитячі свята в сучасній українській школі	41
ОСИП МАРІЯ, ОСИП ЮРІЙ, Використання теоретичних знань з біології та хімії під час педагогічної практики студентів у початковій школі	47
ПУШКАР НАДІЯ, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування соціальної компетентності у студентів педагогічного коледжу	49
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, Педагогічна практика з науково-педагогічних досліджень як шлях інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів	52
ДУРМАНЕНКО ЄВГЕНІЯ, Технології інтерактивного навчання у професійній підготовці майбутніх вихователів	57
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, ПІДДУБНА АННА, Проблеми інклюзивної освіти в Україні	
ФІГОЛЬ НАТАЛІЯ, Рекомендації педагогам щодо збереження власного ментального здоров'я	61
ШАФРАНОВА ТЕТЯНА, Подолання освітніх втрат через соціально-емоційне та етичне навчання	63

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ **НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ**

ПОХИЛЮК ОЛЕНА, САМОДРАЛ КРІСТІНА, Традиція видання ілюстрованих романів у східній літературі.	69
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, Бертольт Брехт. Початковий етап творчої діяльності.	73
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, КУЗЄВА СОФІЯ, Теми взаємодії, втрати та самоідентифікації в підлітковому романі Джона Майкла Гріна «Провина зірок».	76
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ГУМЕНЮК ДАРИНА, Елементи автобіографізму в романі Еріха Марії Ремарка «На західному фронті без змін».	80

ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ, ПОЗДНЯКОВ МИКОЛА, Сучасне прочитання класики в умовах альтернативних світоглядних концепцій сьогодення.	85
ОБОДЯНСЬКА НІНА, Особливості перекладу біблеїзмів англійської мови на українську	88

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЗАЙЦЕВА АНАСТАСІЯ, Етапи організації процесу сприймання музики як структурного елементу уроку музичного мистецтва	93
БАРАНОВСЬКА ТЕТЯНА, РАТУШНЯК ВАЛЕНТИНА, Розвиток критичного мислення дошкільників як запорука розвитку компетентної особистості.	95
БОЙЦУН НАТАЛІЯ, Комунікативні навички- ключовий елемент розвитку дошкільника.	97
ФЕДЧИШИНА ТЕТЯНА, Модернізація управлінського простору завідувача відділенням шляхом удосконалення механізмів формування і забезпечення ефективного освітнього процесу.....	99
КЛИМЕНКО ОЛЬГА, Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання спеціальних дидактичних засобів.	102
ЯВОРСЬКА ЮЛІЯ, РОМАНЕНКО ВАЛЕНТИНА, Вплив використання мобільних додатків на залучення активності в освітній процес.	106
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА, Застосування інноваційних технологій для формування комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти.	113
ГОНЧАРУК ВІКТОРІЯ, Сутнісна характеристика естетичного виховання студентської молоді.	116
ГОРБАТА ЛЮДМИЛА, Фізична культура в житті студента.....	119
ЗАВАЛЬНЮК ЯНА, Засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення німецької мови.	122
КАСІЯНЕНКО ОЛЬГА, Комунікативні вимоги до сучасного фахівця	127
МАРЦЕНЮК ВІКТОР, Особливості виховної роботи у студентських гуртожитках під час воєнного стану.....	134
МЕЛЬНИК АЛІНА, МАЗУР АЛЬБІНА, Пізнавальна активність здобувачів освіти як потреба у інтелектуальному та творчому саморозвитку.	139
ПАВЛЮК ЛАРИСА, Управлінська організаційно психологічна гра «Уроки лідерства»	143
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, Оздоровчий ефект фізичних вправ.....	148
МАЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Соціальні програми з вивчення особливостей організації соціальної роботи із жінками похилого віку з числа ВПО.....	152
ГАВРИЛЮК ОКСАНА, СІКОРСЬКА ІВАННА, Особливості творчої самореалізації особистості у підлітковому віці.	157
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА, У світі музичних інструментів.....	163

ЕКОНОМІЧНІ ПОГЛЯДИ

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна політика та інвестиційний розвиток регіону Вінниччини: сутність та характеристика.	168
КОРНЮК СНІЖАНА, Чинники, які впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах.....	172

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

УДК 378.093.2.011.3-052:316.77}:001.895

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА,

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

ЦІСАР ІРИНА,

спеціаліст вищої категорії

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація. У статті розкрито поняття «комунікативна компетентність», розглядається вплив інноваційних технологій на формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: інноваційні технології, комунікативна компетентність, комунікативна культура, методи активного навчання.

Актуальність. Проблема якісної професійної підготовки майбутніх вихователів, які не лише досконало володіють фаховими знаннями, а й мовленнєвим інструментарієм, демонструють високий рівень інформаційної, комунікативної культури, творчу активність, вміють критично мислити й аналізувати свою діяльність, сьогодні є однією із пріоритетних у сучасному освітньому просторі. Варто підкреслити, що для сучасного ЗВО важливим є завдання організації освітнього процесу, з використанням студентоцентрованого підходу, якісна професійна підготовка здобувачів вищої освіти, а саме: опановування ними на високому рівні фаховими знаннями, вміннями та навичками, особистісними та професійно значущими якостями, розвиток творчого потенціалу, мовленнєвої компетентності, що дозволить майбутнім фахівцям ефективно використовувати набуті знання, уміння та навички у професійній діяльності та у повсякденному житті, бути професійно мобільними й конкурентоспроможними на ринку праці.

У цьому контексті виникає необхідність у підготовці фахівців, які будуть здатні до включення у подальшу життєдіяльність, готові практично та

творчо вирішувати життєві й професійні проблеми, що виникають. Ця здатність значною мірою залежить від розвитку компетентностей у здобувачів вищої освіти, зокрема і комунікативної компетентності. Рівень сформованості професійних компетентностей конкурентоздатних фахівців залежить від методичного інструментарію щодо впровадження інноваційних методів і технологій в освітній процес.

Мета нашого дослідження – розкрити значення інноваційних технологій в роботі з формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти

Аналіз наукових досліджень.

Попри те, що термін «комунікативна компетентність» не є новим, у педагогічній літературі відсутній єдиний підхід до розуміння цього поняття. Розробкою питання комунікативної компетентності займалися Л. Гавриляк, О. Деркач, О. Краєвська, О. Леонтєва, Л. Лисак, С. Макаренко, В. Назаренко, О. Павленко, М. Тимофієва, А. Хом'як, В. Черевко та ін.

На думку Є. В. Пассова [6], основними факторами, що ефективно впливають на формування професійної комунікативної компетентності здобувачів є професійна спрямованість, гуманістичний стиль

спілкування, орієнтація на культуру як професійну цінність.

У дослідженні О. Кравченко-Дзондза [4], йдеться про те, що комунікативна компетентність складається з таких компонентів: лінгвістичний, соціолінгвістичний, соціокультурний, дискурсивний, стратегічний та соціальний. Авторка наголошує на тому, що вибір методів формування комунікативної компетентності повинен ґрунтуватися на цілях навчання, змісті навчального матеріалу, професійній мотивації здобувачів, необхідності розвитку комунікативних навичок і вмінь.

Значний внесок у дослідження та розробку методології та теорії педагогічних інновацій було зроблено такими педагогами як: В. Беспалько, Т. Гребеник, М. Євтух, М. Кісіль, Н. Москаленко, Н. Ничкало, О. Пометун, Г. Селевко та ін. Також інноваційні технології виховання і навчання та шляхи впровадження інноваційних методів навчання в освітній процес досліджено у роботах Ю. Бистрової, Л. Кайдалової, С. Карпенчук, О. Шестопалюк, В. Ягупова та ін. [1].

Виклад основного матеріалу.

Одним із найважливіших компонентів професійної компетентності майбутніх вихователів є її комунікативна складова. Адже рівень володіння нею дає уявлення не лише про особистість фахівця, а й про рівень володіння ним науково-теоретичною базою, практичними вміннями й навичками.

Найчастіше під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати та підтримувати необхідні контакти з людьми, а у її складі розглядають певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне здійснення комунікативного процесу.

Комунікативна компетентність охоплює такі важливі елементи, як мовленнєва компетентність (здатність правильно та ефективно висловлювати свої думки та ідеї усно або письмово, використовуючи відповідні граматичні та лексичні конструкції); аудіальна компетентність (вміння розуміти та сприймати інформацію, отриману під час спілкування з іншими людьми); читацька компетентність (навички розуміння інформації, представленої в письмовій формі, включаючи текстові матеріали різних жанрів та стилів); писемна компетентність (здатність висловлювати свої думки та ідеї у письмовій формі шляхом створення текстів різного характеру, таких як листи, есе, звіти тощо); культурна компетентність (розуміння культурних нюансів та врахування їх у процесі спілкування з представниками інших культур); соціальна компетентність (здатність адаптувати свою комунікацію до різних ситуацій та взаємодіяти з іншими людьми, враховуючи їхні потреби, емоції та вимоги) [5]. Таким чином, комунікативна компетентність включає широкий спектр навичок та вмінь, які необхідні для успішної та ефективної комунікації в різних ситуаціях та контекстах.

Сучасні підходи до вивчення мови активно використовують різноманітні методи та стратегії, які спрямовані на покращення якості та ефективності навчання. Використання інноваційних технологій спрямоване на розвиток вміння мотивувати дії, самостійне орієнтування в інформації, яку отримують здобувачі освіти, формування творчого, нешаблонного мислення [7]. Саме з уведенням в освітній процес інноваційних технологій, втілених у комплексному об'єднанні засобів комунікації у сфері інформаційної взаємодії, виникають передумови

формування якісної освіти. Використання інноваційних технологій сприяє підвищенню ефективності організації освітньої діяльності, яка ґрунтується на максимальній індивідуалізації освітнього процесу з одночасним збереженням його цілісності.

Серед наявних у педагогіці інноваційних технологій активізації навчальної діяльності найбільш продуктивними для розвитку комунікативних здібностей нам видаються такі: проблемні заняття, кейс-метод, ігрове проектування, тренінги, використання комп'ютерних і мультимедійних засобів, мережі Інтернет тощо. Необхідність моделювання в навчальному процесі типових ситуацій професійного спілкування, можливої комунікативної поведінки активізує роль тренінгових або ігрових технологій. У процесі тренінгу може застосовуватися низка методів активного навчання: робота в парах і групах, прес-конференція, інтерв'ю, дискусія, ділові та рольові ігри, «мозкова атака», «мікрофон», «батого», групи, що слухають, експертні групи, підготовка й використання мультимедійних матеріалів.

Ділові й рольові ігри допомагають імітувати майбутню професійну діяльність, максимально наблизитись до реальної ситуації. Під час використання

ділових та імітаційних ігор здобувачі освіти мають можливість не тільки застосовувати та удосконалювати набуті знання, уміння та навички, тобто формувати професійну компетентність, а й комунікувати між собою та викладачем, організовувати роботу команди та працювати спільно з іншими над вирішенням поставлених завдань, розвивати логічне та критичне мислення, брати відповідальність за власні рішення.

Впровадження таких інноваційних технологій, як чат-боти, системи штучного інтелекту та платформи для дистанційного навчання, сприяє зростанню ефективності навчання, розвитку критичного мислення у здобувачів освіти, формуванню мовленнєвої компетентності та підвищенню інтерактивності навчального процесу в цілому.

Отже, застосування інноваційних технологій для формування комунікативної компетентності робить навчальний процес цікавим, мотивує та готує здобувачів вищої освіти до ефективної взаємодії в професійному мовленнєвому середовищі, наближує їх до реальних професійних ситуацій, розвиває креативність, дозволяє, з одного боку, індивідуалізацію навчання, а з іншого – створює умови для розвитку групової роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Буянова Г., Удалова О., Інноваційні форми і методи навчання у системі освіти України. *Проблеми освіти*. 2022. випуск 2(97). С. 190-207
2. Галицька М. Складові комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів. *Навчальний дискурс*. 2015. № 2. С. 39-48
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. С. 56-72.
4. Кравченко-Дзондза О. Формування комунікативної компетенції студентів у процесі вивчення культурологічних дисциплін. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. № 10. С. 205-208.

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

5. Медвідь Н.С. Дацьо О.Г. Роль цифрових технологій у формуванні комунікативної компетентності майбутніх філологів. *Інноваційна педагогіка*. 2024. вип 69, том 1. С. 251-256

6. Пассов Є. Комунікативний метод навчання іншомовному мовленню. Київ : 2001. 93 с.

7. Хом'як А., Кліш П. Комунікативні здібності: сутність, зміст, структура. Педагогічний пошук. *Науково-методичний вісник*. 2015. Вип. 2 (86). С. 37-39.

8. Черезова Ю. Комунікативна компетентність як інтегральна якість особистості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 1 (1). С. 10

*Стаття надійшла до редакції
22 листопада 2024 р.*

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

УДК 373.5.015.31:111.852

ГОНЧАРУК ВІКТОРІЯ,

*вихователь Обласного наукового ліцею-інтернату
КЗВО «Вінницький гуманітарно- педагогічний коледж»*

Abstract. *The article describes the essence of the concept of "aesthetic education", discusses the theory of aesthetic education and education.*

Key words: *aesthetic education, aesthetic consciousness, feelings, taste, ideal, aesthetic behavior, perception of art.*

У стародавній Греції людський ідеал не мислився без гармонії зовнішньої і внутрішньої людської краси. У кожного з давньогрецьких філософів можна знайти найважливіші ідеї естетичного виховання молоді, які полягали, перш за все, у необхідності залучати молодь до різних видів мистецтва, до систематичного з ним спілкування і до практичної художньо-естетичної діяльності. Представники класичної естетики (І.Кант, Ф.Гегель, Ф.Шиллер) в естетичному вихованні вбачали нічим незамінну перетворюючу особистість силу.

М.Киященко та М.Лейзеров визначають естетичне виховання як цілеспрямовану систему виховання людини здатної з позиції естетичного ідеалу сприймати й оцінювати прекрасне, досконале в житті і суспільстві, здатної жити і творити «за законами краси, законами естетичної досконалості».

Опікуючись проблемою теорії естетичного виховання та освіти С.Філіппов слушно зауважив, що необхідно враховувати специфічні особливості естетичного: естетичне завжди є певна виразність, щоб стати естетичним фактом, предмет повинен викликати почуття задоволення, насолоди, переживання, милування, естетичне виступає завжди певним історико-культурним феноменом. Ці особливості визначають принципи, які забезпечують процес естетичного виховання:

- естетичне виховання – є процес розвитку почуттів («гра відчуттів»);

- естетичне виховання – є процес розвитку інтенціональності чуттєвого сприйняття предметності;

- естетичне виховання – є процес розвитку диференційованого чуттєвого сприйняття (слухового або візуального);